

Оцінювання стану оборотних активів підприємства

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі розглянуто економічну сутність оборотних активів. Проведено оцінку стану, структури та динаміки оборотних активів ПрАТ «Київстар».

Ключові слова: оборотні активи, структура, заборгованість.

Abstract

The paper considers the economic essence of current assets. An assessment of the status, structure and dynamics of current assets of PJSC "Kyivstar".

Key words: current assets, structure, debt

Вступ

Становлення ринкової економіки в Україні, поява фінансових ринків об'єктивно сприяла розвитку такого важливого напрямку аналітичної роботи, як фінансовий аналіз. Саме розвиток фінансових відносин підвищує відповідальність і самостійність підприємства та інших суб'єктів ринку в підготовці та прийнятті управлінських рішень.

Актуальність теми визначена важливою роллю аналізу оборотних активів, проведення такого аналізу дозволяє, з одного боку, визначити стабільність окремих джерел формування оборотних активів з точки зору можливості їх використання в майбутньому, з другого – виявити, на фінансування яких операцій витрачені кошти, чи є це використання доцільним та чи збережеться в майбутньому структура використання коштів, що склалася.

Українські дослідники, серед яких Деева Н. М., Базілінська О. Я., Зянько В.В., Спіфанова І. Ю., Коновалова О.В., Крамаренко Г. О., Савицька Г. В. приділяють велику увагу загальним питанням фінансового управління в Україні, а деякі з вчених займаються конкретними розробками управління окремих статей оборотних активів. Тобто, сформоване досить потужне теоретичне підґрунтя для досліджень в напрямку управління оборотними активами, але у вітчизняній літературі наявна мала кількість практичних рекомендацій та моделей, які може застосовувати рядове підприємство.

Мета статті – провести аналіз стану оборотних активів підприємства.

Основна частина

Оборотні активи є одним зі складників ресурсного потенціалу підприємства, формування, стан, структура та використання яких безпосередньо впливають на ефективність його функціонування. Для безперебійної роботи підприємства, досягнення ефективного розвитку, підтримання стійкого фінансового стану та збереження високої ділової репутації на підприємстві слід ефективно формувати склад та структуру оборотних активів. Саме відповідальність і самостійність підприємства у виробленні та ухваленні політики формування та прийняття управлінських рішень щодо формування складу та структури оборотних активів є важливим для забезпечення ефективності розрахунків із дебіторами та кредиторами. Вміле й ефективне управління цією частиною активів є невід'ємною умовою підтримки необхідного рівня ліквідності і платоспроможності підприємства.

Оборотні активи — грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу. Значну частку оборотних активів на підприємствах складають запаси – предмети праці, що призначені для обробки, переробки, використання у виробництві для господарських потреб, а також засоби праці, які підприємство включає до складу малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Відповідно до П(С)БО 2 оборотні активи - грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу[1].

У зарубіжних джерелах оборотні кошти трактуються дещо інакше. Оборотні кошти (синоніми: оборотний капітал, мобільні активи, поточні активи) – це кошти (гроші, активи, засоби), які здійснюють оборот протягом року або одного виробничого циклу; складаються з двох частин: постійного і змінного оборотного капіталу [2].

Чистий оборотний капітал (синонім: власні оборотні кошти, функціональний капітал) – показник, що характеризує співвідношення між поточними активами і зобов'язаннями і чисельно дорівнює різниці між ними. Величина чистого оборотного капіталу в значній мірі визначається складом і величиною оборотних коштів. Значна частина зарубіжних компаній мають проблеми з чистим оборотним капіталом, бо його недостатність може привести до їх ліквідації.

В економічній літературі існують інші погляди на сутність оборотних активів. Одні економісти трактують їх як "грошові кошти, авансовані в оборотні виробничі фонди та фонди обігу", інші вважають, що оборотні активи — це частина капіталу підприємства, вкладена в його поточні активи, або це кошти, авансовані для створення оборотних виробничих активів та активів обігу.

Також існує думка, що під оборотними засобами розуміється оборотний капітал, частина коштів виробництва, які були цілком використані протягом виробничого циклу і включають зазвичай готівку, матеріали, сировину, паливо, енергію, напівфабрикати, за частини, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів, які обчислюються в грошовому вираженні. Вартість оборотних виробничих засобів визначається підсумовуванням вартості їх окремих видів [1, 2, 4].

Структура оборотних активів - це співвідношення між окремими елементами в їх загальному обсязі. У виробничій сфері найбільша питома вага в оборотних активах займають запаси.

Склад і структура оборотних активів не є раз і назавжди постійною величиною. Вони змінюються залежно від зміни характеру виробничої діяльності підприємства, особливостей формування запасів і витрат.

Підприємство, відвантажуючи продукцію або товари, виконуючи роботи або надаючи послуги, не завжди отримує оплату від покупців і замовників негайно. Воно змушене йти на певний ризик для того, щоб збільшити обсяг своєї реалізації в умовах конкуренції. По суті, підприємство надає своїм покупцям комерційний кредит. У таких умовах завжди залишається ймовірність того, що оплата від покупця не надійде. На сьогодні вирішення задач систематичного підвищення ефективності використання оборотних активів потребує визначення критеріїв їх використання та показників, що її характеризують[3].

Основним джерелом отримання інформації для здійснення оцінки стану оборотних активів підприємства ПрАТ «Київстар» є форма № 1 «Баланс». Здійснено аналіз структури та динаміки стану оборотних активів підприємства. Визначено абсолютну зміну, питому вагу та темп приросту показників на кінець 2018-2019рр.

Таблиця 1 – «Аналіз структури та динаміки оборотних активів ПрАТ «Київстар» на початок і кінець звітного періоду»

Показник	На кінець 2018р.		На кінець 2019р.		Абсолютна зміна, тис. грн	Темп приросту, %	Зміна питомої ваги, %
	Сума, грн.	Питома вага, %	Сума, грн.	Питома вага, %			
Вартість оборотних активів, всього	6406452	100	1910465	100	-4495987	-70,18	-
З них:							
Запаси	123404	1,93	131948	6,91	8544	6,92	4,98
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	888946	13,88	720096	37,69	-168850	-18,99	23,82
за виданими авансами	83000	1,30	69583	3,64	-13417	-16,17	2,35
з бюджетом	40221	0,63	54499	2,85	14278	35,50	2,22
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	20993	0,33	4198	0,22	-16795	-80,00	-0,11
Гроші та їх еквіваленти	5201943	81,20	898072	47,01	-4303871	-82,74	-34,19
Витрати майбутніх періодів	109647	1,71	98043	5,13	-11604	-10,58	3,42

Аналізуючи дані таблиці 1 можна зробити висновок, що на кінець 2019 рік оборотні активи ПрАТ «Київстар» зменшилися загалом на 4495987 грн. Запаси зросли на 8544 грн. (4,98%), дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги зменшилась на 168850 грн. (22,82%), за виданими авансами

зменшилась на 13417 грн. (2,35%), з бюджетом зросла на 14278 грн. (2,22%), дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів знизилась на 16795 грн. (-0,11%), гроші та їх еквіваленти зменшились на 4303871 грн. (-34,19%), витрати майбутніх періодів знизились на 11604 грн. (3,42%).

Протягом досліджуваного періоду в оборотних активах найбільшу питому вагу складають гроші та їх еквіваленти (47,01%), а найменшу - дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів (0,22%). В результаті проведеного аналізу активів ПрАТ “Київстар” на початок і кінець звітнього періоду можна сказати, що питома вага оборотних активів за 2019 рік суттєво знизилась порівняно з необоротними. Найбільшу питому вагу оборотних активів підприємства складають саме грошові кошти. У народному господарстві склад і структура оборотних активів різняться й залежать від галузі, складу витрат, виду продукції, що випускається, особливостей матеріально-технічного постачання тощо. У виробничій сфері, а також у торгівлі найбільшу питому вагу в оборотних активах мають запаси. Але оборотні активи включають як матеріальні, так і грошові ресурси. Тому ототожнювати їх тільки з грошовими коштами економічно не обґрунтовано[4].

Висновки

Таким чином, оборотні активи розглядають як вартісну категорію, тобто вартість, авансовану у кругообіг виробничих оборотних фондів та фондів обігу для забезпечення неперервності процесу виробництва та обігу. Основними факторами, що впливають на оборотні активи підприємства, є: ефективність фінансової стійкості; якісна структура активів за швидкістю їх трансформації в грошові кошти; розмір кінцевого фінансового результату підприємства; попит на продукцію; швидкість обертання оборотного капіталу; впровадження нових технологій; забезпеченість підприємства оборотним капіталом та окремими їх елементами тощо. Ефективність використання оборотних активів характеризується, насамперед, швидкістю їхнього обертання, оборотністю. В результаті проведеного аналізу оборотних активів ПрАТ “Київстар” на кінець 2018-2019рр. можна сказати, що питома вага грошових коштів суттєво знизилась на кінець 2019 року порівняно з 2018р.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Деєва Н. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Н. М. Деєва, О. І. Дедіков. – К. : ЦУЛ, 2017. – 328с.
2. Зянько В. В. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України: монографія / В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова, В. В. Зянько/ Вінниця : ВНТУ, 2015. - 172 с.
3. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність: практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула ; Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2017. - 142 с.
4. Єпіфанова І. Ю. Формування стратегії розвитку підприємства в сучасних умовах / І. Ю. Єпіфанова, М. Ю. Дзюбко // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. – 2017. – Т. 22. – Вип. 2 (55). – С. 99–103.
5. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз і планування : навч. посіб. / Крамаренко Г. О. – К. : Центр навчальної літератури, 2015. – 224 с.

Мотрук Денис Анатолійович - студент групи МФК 186, факультет менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Науковий керівник: Єпіфанова Ірина Юріївна - доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту.

Motruk Denis A. - student, faculty of management Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa.

Yepifanova Iryna Yu. - doctor of economic sciences, professor of finance and innovation management.